

22 בדצמבר 2022

כח בכסלו תשפ"ג

פרוטוקול הוועדה למאבק בנגע הסמים המסוכנים, ועדה מס' - 02/2022

נושא הוועדה: תחלואה כפולה וחומרים פסיכואקטיביים

להלן פרוטוקול הוועדה סטטוטורית למאבק בנגע הסמים המסוכנים. הוועדה התקיימה ביום ב, ז' בכסלו תשפ"ג 28.11.2022 באמצעות אפליקציית ZOOM.

השתתפו באמצעות אפליקציית ZOOM

- ד"ר אפרת אוחיון – נציגת ציבור ומ"מ יו"ר הוועדה למיגור נגע הסמים המסוכנים
- גב' סימונה מורלי - מנכ"לית מהות הרשות לחוסן וביטחון קהילתי - מזכירת הוועדה
- מר אפרים וובר – חבר מועצה
- גב' קוני טובול – חבר מועצה
- גב' יעל כהן - מנהלת אגף רווחה, עיריית אשדוד
- מר יצחק ווקנין - חבר וועדה
- מר רוברט עזרייב – ק. מודיעין תחנת אשדוד
- גב' ליטל ביטון - מנהלת הדרכה וניהול ידע- מהות
- גב' הדס מגנס – מנהלת מרכז מאור – מהות
- גב' אופיר אסטלין – סגן מנהלת מרכז מאור מהות
- גב' טלי קלינגר - רכזת משא"ן וטו"ש- מהות
- גב' ילנה דריגה – ר' תחום חוסן קהילתי- מהות
- גב' טלי קלינגר - רכזת משא"ן וטו"ש- מהות
- מר נתן גרינברג - ר' תחום עולים- מהות
- גב' איריס מרציאנו- מנהלת אשפוזית דולפין מהות
- מר שחר כחלון – ע. ראש תחום מניעה- מהות
- מר חי מורסיאנו - מיישם ומטמיע מערכות מידע מהות
- מר שאולי דהן – רכז תוכנית משאלה- מהות
- מר יוסי בוקובזה – רכז שרות אזרחי – מהות
- גב' מזל שלתיאל – מנהלת ת. נוער
- גב' יובל סופר – חברת מועצת הנוער העירונית
- מר יובל ברששת – יו"ר מועצת הנוער העירונית

נעדרו

- מר מני אזולאי – חבר מועצת העיר, יו"ר מהות ויו"ר הוועדה למאבק בנגע הסמים המסוכנים
- מר מאיר אברג'יל – חבר מועצה – **נמצא בשעות אלו בעבודה**
- מר רנה ארפי – נציג ציבור
- גב' אלה בוארקוב – נציגת ציבור (מחליפה של אסיה חנקין) – **אילוצים קודמים**
- רפי אוליאל – חבר נציג ציבור
- מר רמי לב - חבר וועדה – **נמצא השתלמות**
- גב' שרית ביסמוט - חברת וועדה – **עדכנה מראש על היעדרות בשל חופש**

נעדרו אך לא מחויבים:

- גב' רינה קרליקה – רכזת קשרי קהילה, מהות
- גב' בריז'יט דוקהן - ר' תחום חינוך מניעה והסברה, מהות
- מר עמוס ישי- מנהל מחוז דרום, הרשות החדשה
- שלי שקד- מנהלת תחום מגזר יהודי- מחוז דרום
- גב' ליז לבנה – מנהלת מרכז שוהם אשדוד
- מר מוטי כהן – רכז מגזר חרדי- מהות
- חני כהן- מנחת שפ"י מחוז דרום חמ"ד
- גב' ירדנה להב - מנחת שפ"י ממלכתי מחוז דרום

פתיחה:

הגב' ליטל ביטון- רכזת הדרכה וניהול ידע- מהות, פתחה את הועדה והציגה את הנושא הנבחר ולו"ז הועדה.

גב' סימונה מורלי – מנכ"לית מהות ומזכירת הועדה

סימונה בירכה את הנוכחים ואת ד"ר אפרת אוחיון – ממלאת מקום יו"ר הועדה למאבק בנגע הסמים המסוכנים. סימונה ציינה כי בחודש זה (נובמבר) מציינים במהות את חודש המאבק למיגור תופעת האלימות ובדגש על אלימות כלפיי נשים.

בנוסף, חשפה סימונה בפני משתתפי הועדה הצצה קטנה לפעילות שעתידיה להתרחש בחודש דצמבר, בו מציינים במהות את חודש המאבק בסמים ואלכוהול: ימי עיון, סירת "שנה חדשה", הקרנת סרט ללא מילים, אירועים לנוער, הורים, צוותים מקצועיים, עצרת מחאה בשיתוף הקהל הרחב ועוד.

ובמעבר לועדה הנוכחית, אשר התכנסה בנושא "תחלואה כפולה וחומרים פסיכואקטיביים" הסבירה כי מהות מקיימת רצף מענים לתושבי העיר: מתדון, אשפוזית, ויש לנו גם את מאור לתחלואה כפולה, ציינה כי אנו גאים להיות חלוצים בתחום. בשנה האחרונה מאור השתתפה בשיח תובנות והתקבלה החלטה ממשרד הבריאות להפריט הטיפול בהתמכרויות ופסיכיאטריה לקופות תהליך שימשך 4 שנים. כל האחריות תהיה על קופות החולים שיהיו בפיקוח של משרד הבריאות, מרפאת מאור נדרשת להערך בהתאם להחלטה שהתקבלה.

גב' ד"ר אפרת אוחיון - חברת מועצה ומ"מ יו"ר הועדה למיגור נגע הסמים המסוכנים

בירכה על השתתפותה בוועדה ואת הנוכחים, כמו כן ציינה את חשיבות העלאת הנושא של תחלואה כפולה לסדר היום הציבורי וכי תומכת בגישה של רצף מענין והנגשת המענים בעיר.

גב' אופיר אסטלין – סגן מנהלת מרכז מאור מהות

פתחה בברכת שלום לנוכחים, עובדי מהות, רכזים, נציגי מועצת הנוער העירונית ועוד.

אופיר החלה בהצגת מצגת מובילה לנושא, תחילה הסבירה מהי בכלל תחלואה כפולה בהגדרתה.

להלן דגשי הנושאים: תחלואה כפולה הינה התמודדות עם 2 מחלות, ישנם אנשים בשל מצבים בחייהם מתמודדים עם 2 דברים, עומדים בקריטריונים להפרעה פסיכיאטרית, וגם אנשים שסובלים מהפרעת שימוש בחומרים פסיכואקטיביים. אוכלוסייה זו בעבר במשך המון שנים אוכלוסיית קצה שלא קיבלה מענה טיפולי ושיקומי ולא ידעו איך לטפל בהם. בעשור וחצי האחרונים מדינת ישראל החלה לתת יחס בנושא ולטפל באוכלוסייה זו. עם זאת נדרש בירור מעמיק על מנת לוודא שאכן המטופל סובל מתחלואה כפולה, לדוג: מגיע מטופל לגמילה באשפוזית דולפין, בבדיקה עולה כי האדם השתמש בסמים וגם יש סימנים וסימפטומים נפשיים, במצב זה יש לברר ולאבחן האם יש תחלואה נפשית או "רק" תופעות הנגרמות כתוצאה משימוש בסם. שימוש בסמים או תהליך של גמילה – עלולים לגרום לתחלואה נפשית (פסיכוזה, גמילה מהרואין, דיכאון

בגמילה מקוקאין). שימוש בסמים יכול **לחקות** מצבי תחלואה נפשית או שימוש בסמים יכול **להסתיר** תחלואה נפשית. האבחנה מורכבת, יכולה לקחת זמן רב ונעשית על ידי פסיכיאטרים מומחים לתחלואה כפולה.

עוד הוסיפה אופיר כי בעבר בתחילת הדרך הייתה **הגישה הסדרתית** לטיפול בתחלואה כפולה – בראשונה המטופל עובר תהליך גמילה ולאחר מכן טיפול בבעיה הפסיכיאטרית, טיפול בהפרעה אחת ואחר כך השנייה, שיעורי ההצלחה של הגישה הנ"ל נמוכים יחסית. גישה נוספת הינה **גישה מקבילה** – הפניה לטיפול גמילה, יחד עם טיפול פסיכיאטרי מרפאתי. עבודה בשני אפיקי המחלה במקביל ביחידות שונות.

הגישה המקבילה נותנת מענה תחת 2 מסגרות שמדברות בשפות מקצועיות שונות ואדם אחד שצריך לרוץ בין המסגרות מה שמבלבל ולא נוח למטופל.

הגישה שמאור לתחלואה כפולה דוגלים הינה **הגישה האינטגרטיבית** – המטופל משולב באותה יחידה, על ידי צוות אחד מומחה שמתעסק גם בהתמכרויות וגם בבריאות הנפש.

גב' הדס מגנס – מנהלת מרכז מאור – מהות

הדס המשיכה את רצף המצגת ולמעשה בוצעה הנחייה בקו שלה יחד עם הגב' אופיר אסטלין.

לדבריה מרכז "מאור" לתחלואה משלב את הטיפול והשיקום באנשים המתמודדים עם הפרעות פסיכיאטריות ומהתמכרות לסמים או אלכוהול תחת קורת גג אחת. מצבים אלו של תחלואה כפולה מצריכים טיפול ייחודי מתוך התחשבות בשני מרכיבי ההפרעה.

הדס ציינה כי מרכז "מאור" מורכב **מרכז יום פסיכיאטרי** – הפסיכיאטרים יושבים במרכז מאור והעו"סיות יכולות להפנות את המטופל בכל זמן נתון. **יחידה לשיקום והכוונה מקצועית** – לאחר הגמילה וטיפול בתחלואה הוקם יחידה לשיקום תעסוקתי, לצורך חיפוש עבודה בשוק החופשי. **יחידה מרפאתית** – מטרת היחידה הינה לאחר שהמטופל "נקי" ושומר על איזון הוא נמצא במעקב פסיכיאטרי ושיחות. מרכז "מאור" מאפשר רצף שירותים הכוללים טיפול מעקב ושיקום בקהילה.

עוד הוסיפה כי אוכלוסיית היעד הינו נפגעי נפש מגיל 18 ומעלה, לתושבי אשדוד והסביבה, הסובלים ממחלות פסיכיאטריות ומהתמכרויות לסמים או אלכוהול. מטופלי היחידה השיקומית מחוייבים להיות מוכרים כבעלי 40% נכות בביטוח לאומי הזכאים לקבלת סל שיקום.

מטרות המרכז הינה בניית תכנית אישית טיפולית/שיקומית הכוללת שיתוף פעולה עם שירותי דיור לתחלואה כפולה, ביסוס היכולת לשמירה על ניקיון מסמים/אלכוהול, ציינה כי מרכז מאור מקנה את הכלים למטופל להתמודדות עם מחלת הנפש וההתמכרות. בנוסף מרכז מאור מארגנת בעלת גבולות, משמעת ברורה המאפשרת שיגרת יום קבועה. המרכז נותן מענה אינטגרטיבי הכולל: פסיכותרפיה טיפול פרטני, מגוון קבוצות לטיפול נפשי והתמכרותי, מעקב פסיכיאטרי, ובדיקות לניקיון מחומרים פסיכואקטיביים ולבסוף ליווי שיקומי ותעסוקתי מה שמאפשר למטופל לחזור לשיגרת חיים רגילה.

הליווי השיקומי התעסוקתי מחולק ל3 שלבים לפי הסדר: 1. **מפעל מוגן** – המטופלים מועסקים בתוך מרכז מאור בסדנאות תעסוקה ומיזם לאפיית עוגיות 2. **תעסוקה מעברית** – ליווי של מדריך שיקומי במקום העבודה על מנת שהמעבר לשוק החופשי לא יהיה קיצוני מדי. 3. **תעסוקה נתמכת בשוק החופשי** – לצאת לעבודה לשוק החופשי, ישנם מטופלים שלא נדרשים לעבור את שלב 2 אלא ישירות לשלב 3.

עם זאת מרכז מאור נמצא בשת"פ עם מסגרות הדיור לאיכלוס המטופלים (דיור בית "כנרת"). בין מאור למסגרות הדיור ישנו קשר יום יומי, ישיבות צוות משותפות ודוחות משוטפים לצורך מעקב שוטף על המטופלים.

סבב התייחסות:

גב' סימונה מורלי – מנכ"לית מהות ומזכירת הועדה

בירכה את צוות מאור ואת כל העוסקים במלאכת קודש זו על העשייה והשיתוף פעולה, סימונה נרגשת ונפעמת מהיכולת האינטגרטיבית והתחזוקתית העוטפת את המטופל המתמודד אשר מקבל מענה ממספר גורמים/צוותים.

גב' יעל כהן - מנהלת אגף רווחה, עיריית אשדוד

בירכה את מרכז מאור על עבודה מקצועית, על העשייה על רצף המענים שניתנים לאותו מתמודד. עם זאת הציפה בעיה במצבים כאשר המקרה הינו קשה לפיצוח ואותו מטופל לא עומד בקריטריונים להצטרפות למרכז מאור, אין ברשותה את הכלים לתת מענה לאותו מטופל וזהו עניין שנדרש לדבר עליו.

גב' מזל שלתיאל – מנהלת ת. נוער

בירכה על הרצאה מאוד מעניינת ומרתקת, פתחה בסיפור קצר על פגישה שהתקיימה כמספר שבועות מול בני נוער שרובם שיתפו על מצב נפשי לא תקין עם מחשבות קשות שמלוות בריחה מהמציאות וסביר להניח שגם שימוש בחומרים. עוד הוסיפה כי בני הנוער לא מספיק חשופים לנושא הנ"ל, בעיניה נדרש לקיים ישיבות יותר מצומצמות וממוקדות נוער לצורך הנגשת הנושא/אוזן קשבת לנוער ומקביל נדרש לתת את המענים גם לבני הנוער ולא רק למבוגרים.

ד"ר אפרת אוחיון - חברת מועצה ומ"מ יו"ר הועדה למיגור נגע הסמים המסוכנים

חיזקה את דבריה של מזל, לטענתה ככל שנתפוס את זה מגיל קטן יותר זה יהיה יותר אפקטיבי.

גב' יובל סופר – חברת מועצת הנוער העירונית

הודתה על ההזמנה לוועדה חשובה זו, לדבריה בני הנוער אינם מודעים לנושא ונדרש להעלות את המודעות לבני הנוער דרך בתי הספר. עוד הוסיפה כי בני הנוער משתמשים בחומרים לצורך בריחה מהמציאות ולכן נדרש לעשות הרצאות ולפרט על ההשלכות של השימוש בחומרים פסיכואקטיביים.

יובל ברששת – יו"ר מועצת הנוער העירונית

פתח בברכות על וועדה חשובה זו ועל ההשתתפות בה, לדבריו נושא ההתמכרויות מדובר בבתי ספר, עם זאת הוסיף כי מרגיש לו שאין בבית הספר גורם שאליו ניתן לפנות במצבים/מקרים של בעיות נפשיות של תלמידים.

גב' ד"ר אפרת אוהיון - חברת מועצה ומ"מ יו"ר הועדה למיגור נגע הסמים המסוכנים

אפרת התייחסה לדברי חברי מועצת הנוער ופתחה בשאלה בכובע של אמא, כאשר בני הנוער נחשפים לנושא שימוש לרעה בחומרים פסיכואקטיביים האם ישנו גירוי מצידם להתנסות, עוד הוסיפה כי חוששת שחשיפה לנושא יגרום לחלק מבני הנוער להסתקרן ולהתנסות.

יובל ברששת – יו"ר מועצת הנוער העירונית

יובל הגיב לשאלתה של אפרת ולדבריו העלאת המודעות של הנושא לבני הנוער נדרש לפרט על ההשלכות השליליות של השימוש בחומרים פסיכואקטיביים. עוד הוסיף כי היתרונות לחשיפה לנושא גוברת על החסרונות.

גב' מזל שלתיאל – מנהלת ת. נוער

התייחסה לשאלתה של אפרת ולדבריה כן לחשוף את הנוער לנושא, מעבירי התוכן לנוער אלו אנשי טיפול שיודעים להנגיש את הנושא מול הנוער ולזהות את הנורות האדומות. לסיום חיזקה את דבריו של יובל שאכן העלאת המודעות תיצור יותר מניעה מאשר סקרנות להתנסות.

מר שאולי דהן – רכז תוכנית משאלה- מהות

פתח בהצגה עצמית ואת תפקידו ברשות העירונית, בדבריו התייחס לשאלתה של אפרת, הציג דוגמא במקרה שילד סובל מבעיות רגשיות ומשתמש בסמים זוהי תחלואה כפולה ובני הנוער אינם מודעים לכך, לטענתו ככל שנציג את הנושא לנוער כמה שיותר מוקדם ואת ההשלכות של כך נוכל למגר את התופעה.

גב' אופיר אסטלין – סגן מנהלת מרכז מאור מהות

הצטרפה לדברי יובל סופר ויובל בר ששת, ולטענתה נדרשת חשיבה איך להנגיש את הנושא לבני הנוער שתהיה פחות מאיימת, מפחידה ומעודדת תקשורת וחושפת למודעות בצורה הנכונה והמתאימה ביותר. ובנוסף התייחסה לדברי יעל ומזדהה עם התסכול שלא ניתן לקלוט מטופלים ללא הקריטריונים שנאמרו לעיל, עם זאת ישנם מקרי קצה שמגיעים מהרווחה ואנו עושים את מירב המאמצים לתת מענה למרות המוגבלויות.

גב' הדס מגנס – מנהלת מרכז מאור – מהות

התייחסה לדברי יעל כהן לטענתה האוכלוסיה של תחלואה כפולה הינה רחבה וגדולה מאוד ולכן אין מספיק כוח אדם שיוכל לתת מענה לכולם (תפוסה מלאה), בנוסף מרכז מאור כפוף למשרד הבריאות וישנם הגבלות וקריטריונים שלא ניתן לאכוף.

גב' קוני טובול – חבר מועצה

לדבריה ראשית גאווה למגוון מענים שניתנים ברשות, פעילות מאור מתארת מלחמה סובלנית ומוכיחה שכח התמדה הוא דרך להצלחה ראוי לשקול שילוב כוחות עם הרווחה ומטופלים שצלחו והמשיכו הלאה יוכלו לתמוך במתמודדים.

סיכום והחלטות:

ד"ר אפרת אוחיון - חברת מועצה ומ"מ יו"ר הועדה למיגור נגע הסמים המסוכנים,

גב' סימונה מורלי - מנכ"לית מהות הרשות לחוסן וביטחון קהילתי - מזכירת הוועדה,

סיכמו ולהלן ההחלטות:

אפרת מברכת את הדס ואופיר על השיתוף, העשייה הברוכה ובהזדמנות זו מברכת את יובל, יו"ר מועצת הנוער העירונית על תפקידו החדש.

מס"ד	החלטות	אחריות לביצוע
1	יש לכנס באחת הועדות הבאות יש לחשוף ולהציג את סם "הדוסה"	ליטל ביטון
2	הצגת הסוגייה של המגבלות והקריטריונים למתמודדים למרכז מאור מול משרד הבריאות	הדס מגנס ואופיר אסטלין
3	חשיבה על שיח מעודד תקשורת, שיח עם היועצות הבית ספריות בנושא הפרעות נפשיות אשר יונגש על ידי המנחות הבית ספריות.	ברז'יט דוקהן, רינה קרליקה
4	פניה למשרד הבריאות: איזה מענה ניתן לנוער תחלואה כפולה והאם אנו כעיר יכולים לתת מענה	הדס מגנס ואופיר אסטלין
5	המשך גיבוש תוכנית שנתית למניעת שימוש לרעה בסמים ואלכוהול בשיתוף מב"סיות ויועצות שפ"י בחינוך הפורמאלי.	ברז'יט דוקהן

הגב' סימונה מורלי
מזכירת הוועדה
מנכ"לית מהות- הרשות העירונית לביטחון וחוסן קהילתי

ד"ר אפרת אוחיון
נציגת ציבור ומ"מ יו"ר הוועדה למיגור
נגע הסמים המסוכנים